

Strhující Goyova výstava v Chebu

00:00 | 26.1.2006

Radek Wohlmuth

Recenze - V chebské Galerii výtvarného umění je ještě do příštího týdne k vidění reprezentativní výstava grafických listů Francisca de Goya.

Chebská GVU prošla zvláštní proměnou. Ještě například v 80. letech byla významným a živým centrem českého současného umění, kde celkem pravidelně nacházeli azyl ti, kteří měli třeba v Praze vystavovat zakázáno. Během 90. let se změnila v galerii muzejního typu orientovanou v souvislosti s polohou spíš přeshraničně.

Co nikdo neviděl

Není se čemu divit: že je z Prahy do Chebu "daleko", se ukázalo už nesčetněkrát. Nejvíce, když v Chebu připravili výstavy, které nejenže překročily významem rámec regionu, ale mohly směle konkurovat zavedeným centrům výtvarného umění. Stačí vzpomenout na prezentaci světznámého Christa nebo na našem území ojedinělou expozici pláten neméně proslulého Giorgia Morandiho v roce 1993.

O těch výstavách se dodnes mluví, ale viděl je málokdo. Jiné to asi naneštěstí nebude ani v případě geniálního španělského malíře a grafika přelomu 18. a 19. století Francisca Josého de Goya y Lucientes, královského portrétisty i uměleckého revolucionáře.

Prvotřídní malíř i grafik

Goyu netřeba představovat; patřil mezi největší umělce své doby a jeho vliv a nadčasovost jsou zřejmé do dneška. Dočkal se oficiálních poct i exilu, vyjadřoval se akademicky i expresivním osobním rukopisem, kterým v mnohém předznamenal a ovlivnil moderní umění. Jeho černé vize, které zaznamenával s až obsedantní posedlostí, a nesentimentální styl, který z dnešního hlediska nemá někdy žánrově daleko k hororu, jsou pověstné.

Goya: Způsob létání; Přísloví. Ze sbírek Moratova institutu, Freiburg
Autor: Archiv

Goya ovšem neplatí jen za prvotřídního malíře: spolu s Rembrandtem a Dürerem je zhusta označován také za jednoho z nejvýznamnějších grafiků světového umění. Kromě inovátorské techniky, je významný i tím, že zobrazoval často značně nevybíravým, navíc komentativním způsobem osobní zážitky, názory a vize. Tradičně zpracovávané historické nebo biblické náměty u něho nehledejme.

Nenechte si to ujít

Výstava v Chebu pochází ze sbírky soukromého Moratova institutu pro umění a vědy o umění z německého Freiburgu. Sbíрку tvoří 253 původních leptů, nezřídka první vydání, z nichž je vystavena většina. Kromě několika volných listů jde i o slavné cykly Rozmary (1799), Hrůzy války (1808-14), který je reflexí Napoleonova tažení do Španělska, Tauromachie (1815-16) s tématem býčích zápasů a cyklus halucinantních vizí Přísloví, někdy označován jako Pošetilosti (1816-24).

Goya je autor v podstatě nekomentovatelný, a tak jen poznámka, že výstava je jedním slovem strhující. Galerie k ní navíc vydala skvělý a téměř vyčerpávající katalog, který sám stojí za soustředěnou pozornost. Že nad hvězdným projektem převzal záštitu velvyslanec Španělského království, je jen třešnička na dortu.

A pro srovnání snad ještě jedna poznámka k významu této výstavy: zhruba před rokem a půl podobně koncipovaná výstava plnila sály Leopold Musea ve Vídni. Takže kdo můžete, nenechte si ji ujít; ukončuje ji poslední leden. A pokud je známo, prodlužovat se nebude.

Goya: Pošetilost strachu; Přísloví. Ze sbírek Moratova institutu, Freiburg
Autor: Archiv

Goya: Pro jeden nůž; Hrůzy války. Ze sbírek Moratova institutu, Freiburg
Autor: Archiv